

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Når rimet synger solo

Af [Bjørn A. Bojesen](#) 6. oktober 2010 • I kategorien [Udtale](#) •

*Jeg gør min entré mens jeg halter på mit højre ben
Jeg leder efter min øjsten*

Med disse ord gjorde rapperen Marc Johnson i 2006 sin entré på den danske radioscene. Teksten var sprælsk, og rimet *højre ben* : *øjsten* sad lige i øret – selvom lyrikudgivelserne nok syntes det halted på papiret ...

(Læg lige mærke til hvordan jeg bruger et kolon til at notere rim med; det er en skik jeg har overtaget fra den tysksprogede forskning).

Mens Johnson ledte efter sin øjsten, prøvede jeg ligeså stiltfærdigt at smutte ind ad de danske forlagsdøre med en samling digte. Efter at have brændt fingrene nogle gange, gav jeg mig til at spekulere over min brug af rim. I de nyere lyrikudgivelser jeg kunne opstøve, var der nemlig ikke et eneste et af slagsen. Samtidig var det nok at tænde for radioen, så kom de mest halsbrækkende rim væltende ud.

Flasket op på Halfdan Rasmussen og Piet Hein som jeg var, havde jeg svært ved at begribe denne modsætning mellem rimløs "lyrik" og rimende "rap". Hvordan var det blevet sådan? Og hvem havde egentlig fundet på det der med at rime? Kimen til mit speciale var lagt.

Kært barn har mange navne – men hvem er barnet?

I starten troede jeg at projektet ville ligge lige til højrebenet, men jo mere jeg læste om rimet, jo tættere blev tågen. Hovedparten af rimforskningen står som randbemærkninger til andre temaer: dansk rap, svensk metrik, tysk litteraturhistorie osv. Det er forbavsende sjældent at rimet i sig selv har været genstand for en grundig undersøgelse; og når det endelig er sket, har skribenten tit siddet med skyklapper og fokuseret på sit eget lille sprogområde. Derfor findes der ingen internationalt anerkendt rimtypologi tilsvarende den man har inden for grammatik (substantiv, verbum osv.), og der er heller ingen udbredt enighed om hvad et rim i bund og grund er.

Men mens de lærde strides, lever rimet i bedste velgående ude i samfundet. En dag i toget mellem Skjern og Århus hørte jeg pludselig en af mine medpassagerer, en 4–5-årig pige, udbryde: "Tik – slik; det rimer, mormor! Tik – slik, det rimer lidt!"

Her har vi den klassiske danske opfattelse af rimet, med Nudansk Ordbogs definition:

"en lydlig overensstemmelse mellem to el. flere ord sådan at de er ens fra vokalene i trykstavelsen og ud, men forskellige foran denne, fx hjerte og smerte; bruges som virkemiddel i digte og sange, især i slutningen af verselinjer."

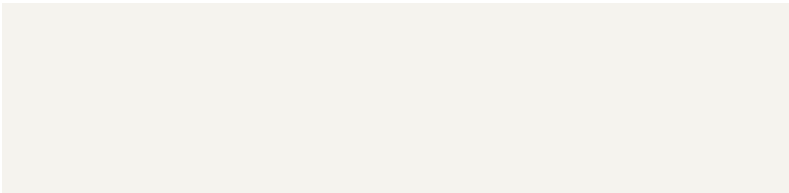
Desværre dækker denne definition kun en delmængde af det som man på forskellige sprog har kaldt for rim. Et enkelt eksempel er nok til at vælte læsset:

*At Smørrebrød er ikke Mad,
Og Kierlighed er ikke Had,
Det er for Tiden hvad jeg veed
Om Smørrebrød og Kierlighed.*
– "Kierlighed og Smørrebrød" af J.H. Wessel (1742-85)

Trykstavelsen i ordet *kærlighed* (med moderniseret retskrivning) er *kær-*, men her er det *b*trykstavelsen *-hed* der står i hævn og rimer med det trykstærke ord *ved*.

Fra Guldhorn til sonetter

I 1639 opdagede en bondepige et gyldent drikkehorn i en mark i Gallehus (ved Møgeltonder), og i 1734 blev der fundet endnu et. Man regner med at Guldhornene er blevet støbt engang omkring år 400, og har haft en kultisk funktion. Historien om hvordan disse nationalklenodier i 1802 blev stjålet, omsmeltet og gjort til genstand for et digt af Adam Oehlenschläger, er velkendt. Mindre kendt er det at det ene af hornene – som Nationalmuseet har fået rekonstrueret – bærer et af Skandinavienshistoriens første rim.

Seneste sprognyheder

17/12	Snebajer og nytårsskrald: Juleord kan slås op i netordbog - Jubii www.jubii.dk
24/11	Meet the Last Speaker of a Dying Language video.nationalgeographic.com
11/11	Hit med sproget: Nu vil forskerne have fingre i dine huskesedler - Politiken.dk politiken.dk
1/10	Jørn Lund: Danmark er et grammatisk uland, og vores klapjagt på humaniora gør det værre - Politiken.dk politiken.dk
30/9	Ny dansk forskning rokker ved vores forståelse af grammatik - Politiken.dk politiken.dk

7/2	UNPO: Brittany: Breton Language to be Taught at Harvard unpo.org
6/2	American soft power has helped this Kenyan man's efforts to ensure a future for his mother tongue www.pri.org
3/2	Group paint over Victoria's name on Cork street signs www.eveningecho.ie
2/2	Gullah Geechee: Descendants of slaves fight for their land - BBC News www.bbc.com
1/2	Indigenous education: We revisit a trailblazing Top End bilingual maths program - Science News - ABC News (Australian Broadcasting Corporation) www.abc.net.au

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog museet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Udtale'

Sønderjyder og københavnere kender naboen på sproget
Ældre mennesker sjusker med sproget
Islændinges udtale af dansk
Out of Africa

Nye kommentarer

Ruben Schachtenhaufen til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
Niels Larsen-Ledet til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
william fich til Jødiske efternavne
Jens Michael Kofod-Hansen til Nytårsfortsæt
Jens Michael Kofod-Hansen til Nytårsfortsæt
Herluf Hansen til Ded borriijnholmska måled
Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Krysing (1734): Gengivelse af det korte guldhorn med runeindskriften yderst til højre

(Urnordisk, den ældste kendte nordiske afart af de germanske dialekter, blev talt i det sydlige Skandinavien i den første halvdel af det første årtusind. Ad åre udviklede det sig videre til de forskellige oldnordiske dialekter, som er udgangspunkt for de moderne nordgermanske sprog – dansk, svensk, norsk, færøsk og islandsk.)

Den urnordiske strofe lyder

Ek hlewagastiz holtjiaz horna tawido, dvs 'Jeg, Hlewagastiz fra Holte (eller: Holtes slægtning) lavede hornet.'

Hvis vi nu sætter teksten op som en kuplet (to sammenhørende verslinjer)

ek hlewagastiz holtjiaz
horna tawido

og læser det med tryk på ordenes første stavelse (et træk urnordisk skal have haft til fælles med moderne finsk), ser vi tydeligt at lyden *h-* bidrager til at binde leddene sammen, omtrent som enderimene i et nyere digt. Faktisk er den langt senere digttype *fornyrðislag* (fra vikingetiden) opbygget på samme måde!

Stavrimet – i en moderne kontekst som regel kaldet *alliteration* eller *bogstavrim* – er mindre klangstærkt end enderimet (det "almindelige" rim, *tik : slik* osv.). Inden man for alvor kan nyde skjaldenes digtekunst, skal man have tunet sine ører ind på det subtile stavrim.

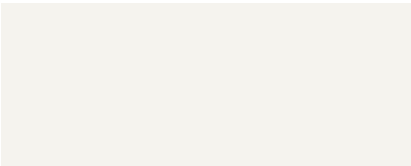
I moderne tid bliver bogstavrim fortrinsvis brugt som stilistisk effekt i titler og navne på fantasipersoner: *Far til fire*, *Coca Cola*, *Mickey Mouse*. Men engang dominerede stavrimene digtningen i hele det germanske område, fra Østrig til Island, og fra England til Sverige. Mange af de danske runesten benytter sig af stavrim, som også flittigt blev brugt som "pynt" ved navngivning. (Et oplagt eksempel fra Danmark er – med moderniserede ordformer – Gorm den Gamle).

Mens germanerne stavrimede, var den græske og romerske digtning, med yderst få undtagelser, rimløs. Det der formmæssigt betød noget i den klassiske poesi, var vekslingen mellem korte og lange stavelser (som det for eksempel ses i versmålet heksameter, som blandt andet *Iliaden* er skrevet på).

Men så sker der noget: I år 476 går Romerriget (det vil sige: Vestromerriget med Rom som hovedstad) i opløsning, og det samme gør klassisk latin som et levende talesprog. Ved Rigets fald taler store dele af befolkningen allerede det som man senere har kaldt vulgærlatin – mellemstadiet mellem klassisk latin og de romanske folkesprog, såsom italiensk, provençalsk, katalansk, spansk, og fransk. I vulgærlatin er forskellen mellem lange og korte vokaler ophævet. Det svækker den generelle følsomhed over for stavelenslængde, og baner vej for en digtning der baserer sig på fast rytme og enderim.

Blandt sprogene med den længst dokumenterede enderimtradition finder vi Østasiens kinesisk, Vestasiens persisk, arabisk og hebræisk, Europas irsk, og Afrikas swahili. I en europæisk sammenhæng har den største distributør af ideen om en enderimsdigtning uden tvivl været middelalderens kirkesang. Det der i starten sandsynligvis har været bevidste gentagelser af ord og fraser med ens grammatiske endelser (såkaldte parallelismer), nærmer sig en total lighed "fra trykstavelsen og ud" – altså enderim. Kirkesangen og munkenes digtning slog rødder i alle de kristne, vesteuropæiske lande, og da de skriflære var tosprogede med middelalderlatin (boglatin) som deres sprog nummer to, åbnede det døren for en direkte udveksling af ideer og former mellem latin og folkesprogene. I en vis forstand hænger udbredelsen af enderimet som poesiskabelon altså sammen med udbredelsen af kristendommen (og derigennem latin, skrivekunst, korsang).

I Tyskland sad munken Otfrid von Weissenburg (ca. 790–875) og skrev et bibelep os med det latinske navn *Liber evangeliorum* ('Evangeliernes bog') – på sit modersmål gammelhøjtysk. Det særlige ved Otfrids bog er at han bryder med den gængse stavrimdigtning, og prøver at gennemføre en art enderim (sandsynligvis efter

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Artikler om

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi

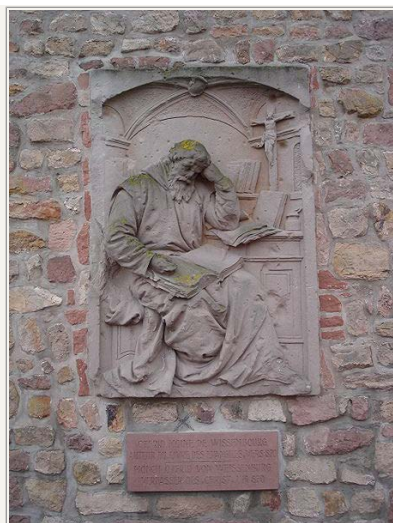
svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniplot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	

Resurser
Bogstavlyd
Dansk sprognavn
Den danske ordbog
Dialekt.dk
dk.kultur.sprog
Korpus.dk
Nye ord i dansk på nettet (NOID)
Ordbog over det danske sprog
Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
Sproget.dk
Svenska Akademien
Θ (Schwa.dk)

latinsk forbillede). Et sted i sine skrifter tager han endda bevidst afstand fra stavrimet. – Otfrids rim er dog ikke så strikse med hensyn til betoning som vi kender det fra moderne dansk. Som regel lader han blot ordenes ubetonede endelser klinge ens, og rimer fx *hartô : scônô, sprechan : reinan, gote : himile*. Det hænger også sammen med at gammelhøjtysk endnu ikke har udviklet den meget markante kontrast mellem betonedede/klare og ubetonede/uklare vokaler, der kendetegner både moderne dansk og tysk. Endskønt trykket i gammelhøjtysk jævnthen har ligget på første stavelse, er hver en skrevet stavelse blevet udtalt nogenlunde tydeligt og distinkt (sammenlign *sprechan* 'at tale' med dets moderne pendant *sprechen*, der nærmest udtales *sprechn*). Derfor er et rim som *sprech-an : rein-an* ikke så mærkværdigt endda. Den ældste digtning på swahili rimede på en lignende måde. Og på moderne dansk kan vi også gøre det, når teksten kastes igennem et musisk filter og den sædvanlige sprogmelodi giver sig til at springe badut. Derfor kan Natasja (1974–2007) uden problemer *synge Monaco : Tokyo : Bordeaux : konto så det rimer* ("Monaco", i *danmark er jeg født*).

Otfrid von Weissenburg (ca. 790–875). Relief i Wissenbourg, Alsace

marts 2010
februar 2010
januar 2010
december 2009
november 2009
oktober 2009
september 2009
august 2009
juli 2009
juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009

Sammenlignet med de germanske sprog havde latin dog en fordel når det gjaldt antal tilgængelige enderim: dets store mængde af bevarede grammatiske endelser (suffikser). Som sagt *kan* middelalderlatinens rim være en videreudvikling af litterære parallelismer med ens grammatisk kasus eller tid ("og så sagde hun... og dernæst ytrede hun..."). Og langt op i middelalderen var det da også okay at gøre som den århusianske digter Morten Børup (ca. 1446–1526), da han i sin Forårsvise rimede *floribus : cantibus : tempestatibus : imbribus : nubibus : potentibus*. I samtlige af disse ord ligger trykket på tredjesidste stavelse, men i kraft af den klangstærke bøjningsendelse *-ibus* (dativ/ablativ flertal af en del navneord) var det en acceptabel række enderim. – Suffiksrim har overlevet på moderne spansk (men nu med tryk på), hvor fx alle infinitiver på *-ar*, *-er* eller *-ir* rimer indbyrdes. (Sammenlign med den beslægtede danske endelse *-ere*, som vi har lånt fra latin, og som ligeledes får infinitiver til at rime på hinanden: *at spekulere : at informere : at popularisere*). Der er bunker af spanske og mexicanske popsange der rimer *cantar* 'at synge' : *amar* 'at elske' : *olvidar* 'at glemme' etc.

Uden for klostrenes osteklokkeverden blomstrede folkedigtningen. Mange af folkeviserne var digtet på såkaldte knittelvers, der enderimede efter mønsteret xAxA (hveranden linje rimer). Et dansk eksempel er [folkevisen om Elverhøj](#):

Jeg lagde mit Hoved til Elverhøj,
mine Øjne de finge en Dvale;
der kom gangendes to Jomfruer ud,
de vilde gerne med mig tale.

Som pointeret er der mere saft og kraft (eventuelt: irriterende klingklang) i enderimet end i stavrimet. Mens stavrimende linjer er nødt til at følge pænt efter hinanden for at rimet skal kunne "bære", kan et enderim være spaltet af adskillige verslinjer. (I *Folkehøjskolens Sangbog* er der rim med mellemrum på 0–4 linjer, med 1 linjes mellemrum som det hyppigste). Det har kreative sjæle længe forstået at udnytte. I det 13. århundredes blomstrende Italien opfandt poeterne en række intrikate versskemaer, hvoraf sonetten nok er det mest kendte. Prøv selv at aflure rimmønsteret i følgende sonet:

*Solo et pensoso i piú deserti campi
vo mesurando a passi tardi e lenti,*

*et gli occhi porto per fuggire intenti
ove vestigio human l'arena stampi
Altro schermo non trovo che mi scampi
dal manifesto accorger de le genti,
perché negli atti d'alegrezza spenti
di fuor si legge com'io dentro avampi:
si ch'io mi credo omai che monti et piagge
et fiumi et selve sappian di che tempre
sia la mia vita, ch'è celata altrui.
Ma pur si aspre vie né si selvagge
cercar non so ch'Amor non venga sempre
ragionando con meco, et io co llui.*

*Alene og i dybe tanker
måler jeg ødemarkerne med sagte, forsigtige skridt;
klar til at flygte hvis mine øjne skulle afsløre
et menneskes sandede fodafttryk.
Det er det eneste skjold jeg ejer,
som kan skåne mig for hobens vidende blikke;
thi ud fra mine glædeløse miner
kan man læse om mit indres brand.
Så nu tror jeg at kun bjergene og bakkerne,
bækkene og skovene kender mit livs luner,
det som er skjult for alle.
Ingen sti er dog så strid, så øde
at Amor undlader at komme til mig,
tale til mig, og lade mig tale med ham.*

(Petrarca (1304-74). Oversættelsen er kun omtrentlig og står i gæld til den engelske gendigtning [her](#)).

Rimets tre ansigter

Mellem de to yderpunkter ende- og stavrim befinder *assonansen* sig. En assonans er et rim "inde" i et ord, en lydlig overensstemmelse som ikke får lov til at udfolde sig helt til enden. Når Kim Larsen i sin hyldest til kvinden Gwendolina (*Gammel Hankat*) synger

selvom det koster boksen
går jeg ned til kiosken
og køber lige det du vil ha'

er *boksen* : *kiosken* en assonans. Når Michael Jackson synger om at det er en "thriller, thriller night / and no one's gonna save you from the beast about to strike" (*Thriller*), er *night* : *strike* ligeledes en assonans. Assonanser er i det hele taget meget almindelige i sangtekster, fra folkeviser til popmusik. Derudover spiller de en rolle i den traditionelle digtning på spansk.

Nu og da er der nogle der brokker sig over assonanser i sange. Som om enderimet alene har livets ret! Jo, i en sonet ville det unægteligt se klunget ud at rime *boksen* : *kiosken*, for ikke at tale om *night* : *strike*. Men sonetten er en papirgenre, der i 90 % af tilfældene konsumeres via en trykt tekst.

I mit speciale trak jeg den slutning at det netop er bundetheden til skriftlige medier der har bevirket at man gennem historien har fremanalyseret forskellige rimtyper. Hvis vi er i stand til at løsrive os fra vores fokus på enkeltord, vil vi se at stavrimet, assonansen og enderimet afspejler den samme grundlæggende opfattelsesproces. Den kan opsummeres som følger:

1. I et kort øjeblik hører man en lydmæssig lighed med noget man har hørt tidligere.
2. Den lydmæssige lighed ophører.
3. Mens man er optaget med at tage ordenes betydning til sig, bliver man klar over den lyd-lighed der lige har været der, og der opstår en følelse af tilfredshed.

(Læg mærke til fokuset på lyd; når man læser, hører man typisk en "indre stemme"). Efter punkt 3 kan man tage akademiske briller på og komme med formeninger om at det er underlødigt at rime osv. Men den tilfredshedsfølelse som rimet giver, kommer før den kritiske refleksion; den ligger på et lavere plan i psyken og kan sammenlignes med spædbarnets glæde over at kunne genkende et ansigt eller det lidt større barns fornøjelse over at se ligheder ("se! den bil er rød ligesom vores!").

Hvis du selv ønsker at "afsløre" rimprocessen, kan du prøve følgende eksperiment: Udtal nonsensrimet *jumu* : *tumu* flere gange. For hver gang skal du lægge en stadig større pause ind mellem startlydene og resten af ordene: *j_umu* : *t_umu* ... *j__umu* : *t__umu*... Hvornår forsvinder rimet, og hvornår opstår det?

Med henblik på at kunne spore rimprocessen i tekster, udviklede jeg følgende begrebsapparat:

- En *rimant* er én af bestanddelene i et rim. En rimant kan være et ord, flere ord, eller en del af et ord. Et rim består minimum af to rimanter.
- Et *rimpunkt* er det sted i tiden hvor en rimants lydmæssige lighed først bliver opfattet. Det markerer jeg med en prik: *t-ik* : *sl-ik*.
- En *rimgrænse* er det sted i tiden hvor den lydmæssige lighed ophører. Det markerer jeg med en bagvendt skråstreg: *tik* : *sl-ik*.

Lad os prøve det i praksis: Hvis vi markerer rimpunkter og rimgrænser i guldhornsteksten

ek hlewagastiz holtijaz
horna tawido

får vi

ek ·h\lewagastiz ·h\oltijaz ·h\orna tawido

Gør vi det samme med starten af Oehlenschlägers guldhornsdigt

De higer og søger

I gamle bøger,

I oplukte høje

Med spejdende øje.

får vi

de higer og s-øger\ i gamle b-øger\ i oplukte h-øje\ med spejdende -øje\

Vi kan stadig se at enderimene ”fylder” mere, men ellers ikke er strukturelt forskellige fra stavrimene.

Lad os også for en god ordens skyld nærlæse Marc Johnson:

Jeg gør min entré mens jeg halter på mit højre ben

Jeg leder efter min øjsten

bliver til

jeg gør min entré mens jeg halter på mit h-øj\re b-en\ jeg leder efter min -øj\est-en\

Pludselig bliver *højreben* : *øjsten* til to rim i stedet for et, og vi kan nu bedre forstå hvorfor ordene bed sig fast i så mange sind som de gjorde. (Skal *ø* et i ”gør” også med i klanganalysen? Og er der ikke et skjult h-h-stavrim?)

Betydningen flytter ind

I århundreder har rimet været gulvtæppe under den vestlige digtning. Fra vikingetidens skjalde der prøvede at imponere deres fyrster til nutidens *bertsolaria*k (baskiske improvisationsdigtere) og *battlende* rappere der sætter hinanden på plads med de mest vovede lydbilleder.

Men i dag kan vi med rette spørge: Hvad skal vi bruge det til? Er rimet ikke bare en gang overflødigt tingeltangel der fjerner vores opmærksomhed fra det essentielle ved en tekst: nemlig dens indhold?

En anerkendt lyriker som Henrik Nordbrandt har ligefrem skrevet en anti-ode til rimet ved navn ”Væmmelse ved rim”:

Obskøniteten ved det som ligner:

Et rim, der minder om at noget

var lige ved at være, og velsigner

denne næstenhed. [...]

Og det er klart: Et rim er ikke udelukkende klang, men også i højeste grad *betydning*. Rimet limer de mest forskelligartede fænomener sammen og får os til at føle at de er to sider af samme sag. Pludselig aner vi en eller anden spøjs sammenhæng mellem København og ”døbenavn” (Ibsen: *Peer Gynt*). Om det så er magi eller sproglig hjernevask, må være op til den enkeltes naivitet/kynisme.

Den første gang man hører rimet *hjer*te : *smerte* kan være et fantastisk øjeblik, hvor man måske ligefrem oplever sine unge traumer gå op i en højere enhed. Men har man hørt rimet 500 gange, skal der noget viljestyrke til for at fastholde begejstringen.

Jeg antager at modernitetens bombardement af vores sanser har bevirket at både forlagene og brede lag af befolkningen har fået mere end nok af højskolesange og Halfdan Rasmussen. (Selv er jeg gået mere og mere væk fra rimet i mine skrivelser).

Og så kan rimdigtningen alligevel noget som den fri digtning ikke kan. Dels skaber den rammer. Ligesom haikudigteren er tvunget til at konvertere verden til 5-7-5 stavelser, er rimeren tvunget til at finde ord der rimer. Resultatet kan selvfølgelig være på niveau med en pinligt dårlig konfirmationssang. Men formtvangen kan også frembringe nogle helt ekseptionelle billeder som ikke ville have været der uden rimenes snoede sti igennem virkeligheden. Længe inden Inger Christensen skrev systemdigtning og lod tallene lede tanken, har rimerne brugt rimet til at vride hemmeligheder ud af sproget.

Dels skaber rimet en dirrende forventning, som først indfris i det øjeblik den sidste enlige rimant bliver besvaret. Bare spørg enhver rapper der har ladet et ord hænge svævende i luften. Han har publikum i sin hule hånd. Den ustandselige veksling mellem forventning og forløsning skaber et *drive* som selv ikke den bedste spændingsroman kan hamle op med. Hvis jeg kaster en sten i vejret, forventer du at den falder ned igen.

Sidst men ikke mindst har rimet en æstetisk kvalitet i *sig selv*. Den lille togpassagers begejstring over *tik* og *slik* har vi alle i os, hvor dybt begravet i sindet den end er. Efter bunker af tykke krimier, alvorlige avisartikler og ”voksen” modernistisk lyrik, kan billedet af det haltende højreben på vej hen mod en smuk øjsten være forfriskende som en dråbe vand. I nogle vækker det en længsel efter en tid hvor vi ikke var bange for at lave sjov med sproget og udtale lyde for deres egen skyld. En sonnets klangmønster tager noget af det mest hverdagsagtige vi har – talesproget – trækker det ud af trivialiteten og stiller spillet mellem klang og betydning til skue, i al dets nøgne skønhed.

NB!

Hvis du nu sidder tilbage med den opfattelse at jeg er skøjtet lidt for let hen over det hele, vil jeg anbefale dig at læse mit noget mere dybtpløjende speciale. Det er udgivet af onlineforlaget Akademia, og kan købes for et symbolsk beløb [her](#).

I specialet får du desuden svar på følgende spørgsmål:

- Hvad er sammenhængen mellem rim og ekko?
- Hvorfor er sproget fuldt af flerleddede miniudtryk a la ”hulter til bulter” og ”snip snap snude”?
- Hvor kommer rimet *egentlig* fra?

Litteratur

- Ernst, Ulrich (red.) *Die Genese der europäischen Endreimdichtung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1977.
- Knappert, Jan. *Four Centuries of Swahili Verse. A Literary History and Anthology*. London: Heimemann, 1979.
- Oldberg, Ragnar. *En bok om rim*. Lund: C. W. K. Gleerups förlag, 1945.
- Rühmkorf, Peter. *agar agar – zaurzaurim. Zur Naturgeschichte des Reims und der menschlichen Anklagsnerven*. Hamburg: Rowohlt, 1981.

Tak til Erlend Loes danske oversætter (*Kvinden flytter ind*) for inspiration til en af overskrifterne!

Bjørn A. Bojesen

magister i nordisk og spansk

Læs også:

1. [Skabes der aldrig nye morfemer?](#) Ordforrådet Det er en kendt sag, at ordforrådet i et sprog hele tiden ændrer sig. Ikke hvert minut selvfølgelig, men i et samfund som det danske med nye skandaler, modepåfund,...
2. [Na'vi](#) I filmen Avatar har heltene deres eget særlige sprog, na'vi. Her taler heltinden, hovedingdatteren Neytiri, med en plante. Na'vi blev skabt af lingvisten Paul Frommer. Der findes et interview med...
3. [Ordmaleren Tolkien](#) Man kenuva fána kirya métime hrestallo kira i fairi néke ringa súmaryasse ve maiwi yaimië? Hvem skal se et hvidt skib forlade den sidste strand, de blege ånder i dets...
4. [Den Danske Ordbog på nettet](#) ordnet.dk/ddo Siden november 2009 har Den Danske Ordbog været tilgængelig på nettet. Redaktionen af Sprog museet har i den anledning bedt mig give en omtale af ordbogen, dens omfang og anlæg...

Tagget med: [allitteration](#), [assonans](#), [baskisk](#), [betydning](#), [bogstavrim](#), [enderim](#), [guldhornene](#), [improvisation](#), [italiensk](#), [latin](#), [lyrik](#), [rap](#), [rim](#), [rytme](#), [sonet](#), [spansk](#), [stavelser](#), [stavrim](#), [swahili](#), [Udtale](#)

3 kommentarer

Jens S. Larsen

6. oktober 2010 • 14:02

Fortrinlig artikel, Bjørn. Hvor dyb en fonologisk analyse laver du i dit speciale? Hvis vi fx tager gallehusindskriften:

ek ·h\lewagastiz ·h\oltijaz ·h\orna tawido

... kunne man argumentere for at flytte ringgrænsen to bogstaver frem:

ek ·hle\wagastiz ·hol\tijaz ·hor\na tawido

... eftersom l og r bortset fra "rullet" på r'et er samme lyd på urnordisk, og o og e begge er halvhøje vokaler.

Svar

Bjørn A. Bojesen

6. oktober 2010 • 15:00

@Jens S. Larsen

Tak! :-)

Den fonologiske analyse i mit speciale er rimelig dyb, vil jeg mene.

Køb det på <http://akademia.dk/?q=node/517> – så får du svar! ;-)

Du har helt ret i at man kan argumentere for at flytte ringgrænsen to lyde frem i "Ek Hlewagastiz..."

Det kommer an på hvilke "renhedskrav" man stiller til rimet – og det er i høj grad et spørgsmål om kulturelle konventioner.

Svar

Skye Løfvander

7. oktober 2010 • 07:56

Artiklen er en perle, TAK!

Tilgiv mig i denne forbindelse, når jeg nævner, at der er rigeligt med skaller på nettet.

Jeg kan ikke dy mig for at nævne et par af de relaterede emner, jeg selv har puslet med på det seneste:

Simpel animationsvideo om prosodi:

<http://www.kortlink.dk/87y3>

Eventyr på basis af reduplikation (snip-snap-snude):

<http://www.kortlink.dk/7mk2>

Sproglige aspekter af polyrytmik:

<http://www.kortlink.dk/87y4>

... og min ven Knud Brant Nielsen arbejde med ekspremer (fonæstemer):

<http://www.kortlink.dk/6p2n>

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.